

**Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2012. november 30-án
hatályba lépett módosításait érintő tájékoztatás**

1. Elektronikus irat használata

Vonatkozó jogszabály

A Öpt.-t módosító törvény bevezeti az elektronikus irat fogalmát, több, konkrétan nevesített esetben lehetővé teszi a pénztári tagság részére azt, hogy kérje a Pénztártól, hogy ilyen formában küldje meg részére az adott iratot.

Az Öpt. 2. § (3) bekezdésének h) pontja szerint *elektronikus irat: olyan bizonylat, amely megfelel az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvényben foglalt rendelkezéseknek.*

Az Öpt. 2. § (3) bekezdésének i) pontja szerint *elektronikus irat használata: a pénztártag teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatban kérheti a pénztártól, hogy a pénztár a részére átadandó dokumentumokat, nyilatkozatokat, igazolásokat elektronikus iratként küldje meg részére.*

Kérdés

A Pénztár számára nem egyértelmű, hogy az Öpt. 2. § (3) bekezdése h) pontjában nevesített elektronikus iratot illetve iratküldési lehetőséget a pénztáraknak kötelező érvénnyel kell-e lehetővé tenniük a tagok számára.

Válasz

Az elektronikus irattal kapcsolatos szabályozás csupán lehetőséget kínál a pénztárak részére, hogy biztosítsák a pénztártag kérésére az elektronikus irat használatát, nem teszi azonban kötelezővé e lehetőség nyújtását.

Amennyiben a Pénztár élni kíván az elektronikus irat használatának lehetőségével, úgy erről az Alapszabályában kell rendelkeznie. Az Alapszabályban meg kell határozni, hogy mely dokumentumokra, nyilatkozatokra, igazolásokra vonatkozóan, milyen módon, milyen technológia alkalmazásával biztosítja az elektronikus irat használatát. Ebből kifolyólag nem a pénztártag választja ki a megküldés módját, hanem azt a Pénztár rögzíti az Alapszabályban.

Elektronikus irat használatára nem csak az Öpt.-ben konkrétan nevesített esetekben (tagsági okirat, alapszabály, kedvezményezett-jelölésről tagsági okirat, egyéni számla alakulásáról szóló értesítő) van lehetőség. Az elektronikus irat megküldésére az Öpt.-ben használt különböző fogalmak kapcsán a Felügyelet álláspontja az, hogy a Pénztár Alapszabályában rögzített bármely olyan megküldési mód elfogadható, amely alkalmas a tájékoztatás megfelelő minőségű ellátására.

2. Tagszervezéssel kapcsolatos változó szabályok

Vonatkozó jogszabály

Az Öpt. 11/A. § (3) bekezdése szerint *tagszervezésért díjazást a pénztár csak a működési tartaléka terhére nyújthat. A díjazás összege nem haladhatja meg a befizetett tagdíj első naptári évi összegének működési tartalékra jutó részét. A tagszervezésért díjazás a tagsági jogviszony létrejöttétől két évig adható, a visszairásra a tagsági jogviszony létrejöttétől három évig van lehetőség. Tagszervezésért ezen túl díjazás és egyéb juttatás nem nyújtható.*

Kérdés

A 11/A. § (3) bekezdése a Pénztár számára nem egyértelmű. A szövegezés („első naptári év”) szerint ha egy tag például decemberben lép be a Pénztárba, az ő esetében az első naptári év 1 hónapra szorítkozik, így nyilvánvalóan 1/12-ed résznyi működési tagdíjrész lesz a korlátja a tagszervezői díjként kifizethető összegnek, szemben egy év elején belépő taggal. Ezt a megközelítést egyrészt semmilyen logika nem indokolja, másrészt a tagszervező munkáját is indokolatlanul korlátozza. Az sem logikus, hogy ha az első naptári évre jutó működési tagdíjrész a maximálisan téríthető összeg, akkor azt hogyan lehet a tagsági viszony létrejöttétől 2 évig adni? 2 évig lehet elnyújtani az ez esetben 1 havi tagdíjra jutó működési tagdíjrészt?

Válasz

A kérdéses jogszabályhely maximálja a tagszervezési jutalék összegét, meghatározza a jutalék folyósításának, illetve visszairásának maximális időtartamát.

A jogszabályhely akként értelmezendő, hogy a tagszervezési jutalék maximális összege a tag belépésétől számított egy év (12 hónap) alatt befizetett tagdíj összegének működési tartalékra jutó része. Mivel a tagsági jogviszony létrejöttétől számítandó az egy év, a jutalék összege független a tagszervezés időpontjától. A fentiek alapján meghatározott maximális jutalékösszeget a Pénztár a tagsági jogviszony kezdőnapjától számított két

éven belül köteles megfizetni a tagszervező részére (folyósítás időtartama). Amennyiben a Pénztár észleli, hogy a jogszabály, illetve szerződés alapján esedékes összeget meghaladó jutalékot utalt a tagszervező részére, annak visszaírására a tagsági jogviszony létrejöttétől számított három éven belül kerülhet sor (jutalék visszaírás időtartama). Átmeneti rendelkezés hiányában ezt a szabályt a már meglévő szerződésekre is alkalmazni kell.

Az előbbiekkal ellentétes jogértelmezés szerint – ha az idézett jogszabályhelynél a naptári évet január 1-jétől december 31-ig tartó időszakként értelmeznénk – pl. egy január 15-én beléptetett tag esetében csak a következő év január 1-jétől december 31-ig terjedő időszak alapján lehetne meghatározni a jutalék maximumát. Ilyen esetben pedig – figyelemmel a szabad pénztárválasztásra – előfordulhatna, hogy a tag a belépést követő egy éven túl, azonban a belépést követő naptári év lejártát megelőzően lép át egy másik pénztárba. Ezen esetben hiába fizetett egy évet meghaladóan tagdíjat a pénztártag, a tagszervező nem lenne jogosult az őt egyébként megillető díjazásra. A fenti értelmezést támasztja alá továbbá, hogy a jutalék visszaírásra, valamint a jutalék megfizetésére meghatározott határidők kezdő időpontja a tagsági jogviszony létrejöttétől számítandó.

3. Támogatási szerződés alapján nyújtott célzott szolgáltatás

Vonatkozó jogszabály

Az Öpt. 12/A. §-a szerint

(1) A pénztár a pénztár munkáltatói tagjával kötött támogatási szerződés alapján, a munkáltatói tag pénztártag alkalmazottai részére a (2)-(6) bekezdésekben foglaltak szerint nyújt szolgáltatást (a továbbiakban: célzott szolgáltatás).

(2) Célzott szolgáltatásként a pénztár alapszabályában (szolgáltatási szabályzatában) szereplő szolgáltatások nyújthatók. Ezek közül a munkáltató választja ki az általa célzott szolgáltatásként finanszírozni kívánt szolgáltatást.

(3) A célzott szolgáltatást a munkáltatói tag minden, a pénztárban tag munkavállalója, valamint az alapszabály szerint azok hozzátartozói részére biztosítani kell.

(4) A pénztár és a munkáltatói tag által megkötött szerződésben meg kell határozni a célzott szolgáltatások

a) körét;

b) nyújtására a munkáltató által a pénztár részére fizetendő összeget, ezen belül a közvetlenül a célzott szolgáltatásra, valamint a pénztár működésére felhasználható részt, valamint rendelkezni kell a szerződés megszűnése után fennmaradó összeg felhasználásáról;

c) nyújtásának módját, rendjét, határidejét;

d) eredményes nyújtásához szükséges együttműködés kereteit;

e) nyújtása elszámolásának rendjét;

f) eredményessége értékelésének módját, rendjét.

(5) A pénztár részére a közvetlenül a célzott szolgáltatás nyújtására a munkáltatói tag által fizetett összeget a fedezeti alapon belül erre a célra munkáltatói tagonként és célzott szolgáltatási szerződésenként elkülönítetten létrehozott tartalékba (célzott szolgáltatások tartalékai) kell helyezni, és a szerződésben meghatározott célokra lehet fordítani. Az ezen tartalékban a szerződés teljesítését követően található maradványt a pénztártagok egyéni számlái között felosztani nem lehet.

(6) A célzott szolgáltatásra a munkáltatói tag által fizetett teljes összeg adománynak minősül.

Kérdés

A Pénztár kérdése, hogy célzott szolgáltatást mind a három pénztári típusra (nyugdíj-, önszegélyező- egészség) vállalni lehet? Ha igen, akkor hogyan keveredik bele a nyugdíjpénztári tevékenységbe a szimpla hozzátartozói státusz, ami egyébként az önszegélyező- és az egészségpénztári ágazatban is közeli hozzátartozói kapcsolatként volt eddig meghatározva/megkövetelve a szolgáltatásokra való jogosultság esetében.

A 12. § a munkáltatói tagság feltételeként jelöli, hogy munkáltatói hozzájárulást fizessen a partner. Tehát célzott szolgáltatást csak olyan munkáltató finanszírozhat, aki egyébként munkáltatói hozzájárulást is fizet? S bár támogatási szerződést kell vele kötnünk, ő mégsem támogató, hanem munkáltatói tag e vonatkozásban? Vagy pont az a lényeg, hogy egyszerre mindkettő?

Válasz

Az Öpt. 12/A. §-a az eddigiekben lehetővé tett szolgáltatásoknak az eddigi jogosultak részére – új módon – történő nyújtását szabályozza. A szabályozás az összes pénztári típusra (nyugdíj-, önszegélyező-, egészségpénztár) vonatkozik. A célzott támogatásra vonatkozó szerződésben a munkáltató határozza meg,

hogy az egyes munkavállalói részére mekkora összeget finanszíroz célzott szolgáltatásként, nem szükséges tehát a munkavállalók részére egyenlő összeget biztosítani. A célzott támogatásra vonatkozó szerződésben a munkáltató rendelkezik arról is, hogy mi az eljárás a munkavállaló munkaviszonyának a célzott szolgáltatás igénybevételét megelőzően történt megszűnésekor.

Az „alapszabály szerint azok hozzátartozói” megfogalmazás alapján az jogosult a szolgáltatásra, aki egyébként is a jogosultsági körbe tartozik (szolgáltatási kedvezményezett).

Figyelemmel arra, hogy az Öpt. 12/A. § (1) bekezdése alapján csak a pénztár munkáltatói tagja finanszírozhat célzott szolgáltatást, a célzott szolgáltatást finanszírozó munkáltató munkáltatói hozzájárulást is fizet.

4. A pénztártagok tájékoztatása

Vonatkozó jogszabály

Az Öpt. 13. § (4) bekezdése szerint *a pénztár gazdálkodásáról és pénzügyi helyzetéről, ideértve a felügyeleti bírságot is, a pénztártagokat, a munkáltatói tagokat, és a támogatókat évente egyszer - az alapszabályban rögzített közzétételi szabályok szerint - tájékoztatni kell. A pénztártagok tájékoztatásának tartalmaznia kell az egyéni számla alakulását is. A pénztártagokat az egyéni számla állásáról kérésére - írásban történő tájékoztatás esetén a pénztár alapszabályában foglaltak szerint a pénztár tényleges és indokolt költségeinek tag általi előzetes és közvetlen megtérítése mellett - az alapszabály szerinti rendben év közben is tájékoztatni kell. A pénztártagok egyéni számlára vonatkozó tájékoztatása történhet a pénztártag kérésére elektronikus iratban is.*

Kérdés

A 13. § (4) bekezdésének módosítása úgy fogalmaz, hogy „a pénztár tényleges és indokolt költségeinek tag általi előzetes és közvetlen megtérítése mellett” kell „év közben is tájékoztatni” a tagot. Ezen tényszerűen azt kell érteni, hogy nem terhelhető ilyesfajta díj a számlájára, hanem előtte be kell fizetnie a taggal? Ha így van, akkor ez a gyakorlatban a Pénztár véleménye szerint azt jelenti, hogy kvázi megtagadja a tag ilyen irányú igényét. Irreálisnak és költséghatékonyság szempontjából is komolytalannak tart a Pénztár egy ilyen megközelítést.

A belföldi postautalványok díjtételének drasztikus emelkedése, illetve a tranzakciós adó megjelenése okán követhet-e a Pénztár olyan gyakorlatot, hogy a tagdíjat belföldi postautalványon befizetni szándékozó tagok vonatkozásában magának a postai utalványnak a kiállítását (megszemélyesítését) díj ellenében vállalja, azaz pl. azt rögzíti a szabályzatában, hogy „1 db belföldi postautalvány kiállítása és kiküldése egységára X Ft”? A Pénztár ugyanis nem szeretné megszüntetni a postai befizetés lehetőségét, de nem szeretné az ezen elszorított működési veszteségét sem finanszírozni a továbbiakban. Elfogadható-e ez a megközelítés, illetve ha igen, akkor lehetséges-e az, hogy ezt a díjat az utalvány kiküldésekor terhelje rá a Pénztár a tag egyéni számlájára?

Válasz

A fentiekben hivatkozott, a „pénztár tényleges és indokolt költségeinek tag általi előzetes és közvetlen megtérítése” megfogalmazás alapján – figyelemmel az Öpt. 2. § (3) bekezdés d) pontjának utolsó mondatára, mely szerint *az egyéni számlát a pénztár csak e törvényben, illetve felhatalmazásán alapuló jogszabályban foglalt rendelkezések alapján terhelheti meg* – e közvetlen megtérítés nem terhelhető a tag egyéni számlájára. A fentiek alapján a belföldi postautalványok kiállításának díja sem terhelhető a tag egyéni számlájára.

5. A vezető tisztségviselők büntetlen előéletének igazolása

Vonatkozó jogszabály

Az Öpt. 20/B. § (1) bekezdése szerint *az igazgatótanács tagjának jelölt személy azt, hogy a 20. § (2) bekezdés a) pontjában, az ellenőrző bizottság tagjának jelölt személy azt, hogy a 20. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott feltételek alapján nincs kizárva a vezető tisztségviselői tisztség betöltéséből, megválasztását megelőzően a közgyűlés részére hatósági bizonyítvánnyal igazolja. Amennyiben az előzetes igazolásra indokoltan nincs lehetőség, akkor az igazgatótanács, vagy ellenőrző bizottság tagjának választott személy megválasztását követően 30 napon belül hatósági bizonyítvánnyal igazolja a pénztárnak és a felügyeletnek, hogy igazgatótanácsi tag esetén a 20. § (2) bekezdés a) pontjában, az ellenőrző bizottság tag esetén a 20. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott feltételek alapján nincs kizárva a vezető tisztségviselői tisztség betöltéséből. Az igazolás időpontjáig a megválasztott igazgatótanácsi, ellenőrző bizottsági tag a testületi döntésekben nem vehet részt. Amennyiben a feltételek fennállásának maradéktalan igazolásra a megválasztást követő 30 napon belül nem kerül sor, akkor az igazgatótanácsi, ellenőrző bizottsági tagság megszűnik.*

Kérdés

A Pénztár álláspontja szerint a 20/B. § (1) bekezdésének új szabályozása azt a helyzetet is előállíthatja, hogy valamennyi megválasztott tisztségviselő igazoltan nem tudja a közgyűlés időpontjáig a hatósági igazolványát beszerezni, mert pl. valamennyiüket a közgyűlésen ad hoc jelleggel választja meg a közgyűlés, ez esetben nem lesz, aki döntést hozhasson a testület nevében, így átmeneti időszakra a Pénztár működése – a döntési kompetencia hiányában - teljesen ellehetetlenülhet. Egy ilyen helyzetet nem lenne szabad a törvénynek valós helyzetként körülírnia illetve ezt az eshetőséget a túlszabályozással lehetővé tennie.

Válasz

A Pénztár által előrevetített lehetőség valóban előfordulhat, de álláspontunk szerint a Pénztár felelőssége a vezető tisztségviselők megválasztása során annak biztosítása, hogy a Pénztár működése még átmeneti időszakra se lehetetlenülhessen el. A döntési kompetencia hiánya kiküszöbölhető pl. azzal, ha a Pénztár a jelöltállítást időben elválasztja a vezető tisztségviselők megválasztásától.

6. Az EB feladatai

Vonatkozó jogszabály

Az Öpt. 27. § (3) bekezdése szerint *az ellenőrző bizottság megállapításait évente a közgyűlés elé terjeszti; kérheti az igazgatótanács vagy a közgyűlés soron kívüli összehívását, ha az ellenőrzés során tapasztaltak szükségessé teszik.*

A (6) bekezdés szerint *az ellenőrző bizottság beszámolójának tartalmaznia kell legalább az előző beszámoló óta lefolytatott ellenőrzéseket, azok megállapításait. A jegyzőkönyv egy példányát a csatolt iratokkal együtt - a közgyűlést követő harminc napon belül - a pénztáraknak meg kell küldeni a Felügyeletnek. A jelenléti ívre és a jegyzőkönyvre az 5. § (3) bekezdésében foglaltak irányadók.*

Kérdés

A Pénztár véleménye szerint a 27. § módosítása - az új (6) bekezdés megalkotása - teljesen logikátlanul illeszkedik bele a törvénybe. A (3) bekezdés rendelkezik arról, hogy az Ellenőrző bizottságnak a megállapításait a közgyűlés elé kell terjesztenie. A (6) bekezdés ezzel szemben nem mondja azt, hogy a bizottságnak a beszámolóját közgyűlés elé kellene terjesztenie. Viszont a „jegyzőkönyvről rendelkezik a következő mondatban, ami meglehetősen zavaros, mert nem derül ki, hogy itt a közgyűlési jegyzőkönyvről van szó, ha pedig arról, akkor miért kell ugyanazt még egyszer leszabályozni, amit a közgyűléssel kapcsolatban egyébként a jogszabály eleve tartalmaz? Ráadásul ha az EB beszámolóját a közgyűlés elé kell terjeszteni, akkor a 23. §-ban miért nem lett nevesítve az is, hogy a közgyűlésnek az EB beszámolóját is jóvá kell hagynia vagy el kell fogadnia?

Válasz

Az Öpt. 27. § (6) bekezdése szerinti jegyzőkönyv a közgyűlési jegyzőkönyvre utal. Véleményünk szerint az Öpt. alapján egyértelmű, hogy az Ellenőrző Bizottság az öt megválasztó testületnek – a közgyűlésnek – számol be tevékenységéről, melynek keretében a beszámolót is a közgyűlés részére készíti el.

7. A Pénztár pénzforgalmi számlája

Vonatkozó jogszabály

Az Öpt. 33. §-a szerint *a pénztár köteles pénzforgalmát számlavezetésre feljogosított pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett számlán bonyolítani. A pénztárnak egy számlája lehet. A pénztárforgalmi számla változása esetén a pénztár az új számla megnyitását követően 6 hónapig megtarthatja a régi pénzforgalmi számláját azzal, hogy annak egyenlegét nap végén át kell utalni a pénztár új számlájára. A befizetések fogadása és az új számlára utalása és a kamatjövárás kivételével a régi számlán egyéb művelet nem végezhető.*

Kérdés

A Pénztár véleménye szerint annak nevesítése, hogy konkrétan mikre korlátozódhat a megszűnő számla forgalma, nem átgondolt. Ha a jogszabály a kamatjövárást nevesíti, akkor miért nem releváns az is, hogy a számla fenntartásának költségoldala is van. Eszerint a költséget nem terhelheti a bank a számlára? Ebben a Pénztárnak nincs kompetenciája.

Az a megközelítés, hogy „a pénztárnak egy számlája lehet”, mennyiben tiltja azt, hogy a pénztárnak nemcsak forint, hanem pl. euro számlája is lehessen. Merthogy egyre inkább életszerű volna, hogy a Pénztár biztosítsa a tagok számára a nem forintban történő tagdíjbefizetés lehetőségét is. Euro számlát nyithat ilyen célra a Pénztár a forint számlája mellett? Gyakorlat, hogy a pénztárak a működési, tagi kifizetési pénzforgalmukra is elkülönített alszámlákat nyitnak.

Válasz

A hivatkozott jogszabályhely módosításának célja az volt, hogy a pénzforgalmi számla változása esetén beálló helyzetet egyértelműen szabályozza. A kérdés első részében foglaltakhoz kapcsolódva a Felügyelet álláspontja szerint természetes, hogy a számla fenntartás költségeit is fedezni kell, amíg a korábbi bankszámlát a jogszabálynak megfelelő időtartamon belül meg nem szünteti a Pénztár.

Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak beszámoló-készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 223/2000. (XII. 19.) Korm. rendelet a 20. és 30. §-okban részletszabályokat állapít meg a pénztár devizaszámláján lévő eszközök értékelésére, tehát jogszabály nem zárja ki a devizaszámla alkalmazását. A devizaszámla a befektetési alszámlán belül illetve a pénzforgalmi számla alszámlájaként jelenhet meg.

8. A pénzügyi terv időszakának módosításával kapcsolatos kérdés

Vonatkozó jogszabály

Az Öpt. 34. § (1) bekezdése szerint *a pénztár az adott évre vonatkozó éves pénzügyi tervét az éves beszámolót elfogadó közgyűlés elé kell terjeszteni és elfogadni. A három évre vonatkozó hosszú távú pénzügyi tervet első ízben az alakuló közgyűlés állapítja meg, és az éves pénzügyi terv elfogadásakor a közgyűlés új hosszú távú tervet határoz meg. A hosszú távú pénzügyi terv naptári évekre készül.*

Az Öpt. 34. § (6) bekezdése szerint *az éves pénzügyi terv időtávja az éves beszámolót elfogadó közgyűlés negyedévét követő négy negyedév.*

Kérdés

A 34. §-ban az „a pénztár az adott évre vonatkozó éves pénzügyi tervét az éves beszámolót” szövegrész helyesen „a pénztár adott évre vonatkozó előző éves pénzügyi tervét” szövegezést feltételezne.

Válasz

A jogszabály alapján akkor jár(t) el megfelelően a Pénztár, ha a közgyűlés a 2012. decemberében megtartott ülésen a betervezett előterjesztésnek megfelelően a 2013. évi pénzügyi tervet megtárgyalta és - döntés függvényében - elfogadta azzal, hogy az új szabályozásnak megfelelően a soron következő, 2013 májusában megtartott - előző évi beszámolót elfogadó - közgyűlés új (2013. július 1-től 2014. június 30-ig terjedő időszakra vonatkozó) éves pénzügyi tervet (illetve új hosszú távú pénzügyi tervet) fogad el.

A fentiek alapján nem értünk egyet a Pénztár észrevételével.

Budapest, 2013. június 17.